—Ik blijf hier—

Verhalen uit een veranderende wijk

Indische Buurt De Hoogte

—Ik blijf
hier—

De wijk waarin je woont is belangrijk. Het is de plek waar je thuis bent, waar je ruimte vindt, waar je opgroeit of waar je ouder wordt. Iedereen beleeft die omgeving anders, je wijk doet altijd iets met je. Soms heb je dat niet eens door.

Vier Groningse wijken worden de komende jaren vernieuwd. Beijum, De Hoogte/Indische Buurt, Selwerd en De Wijert worden mooier, fijner en gezonder. Die wijkvernieuwing is een langdurig proces. Het gaat over mensen, maar ook over woningen, over verkeer, over groen en over de openbare ruimte. Als bewoner krijg je er vast regelmatig iets van mee.
Terwijl deze wijken een impuls krijgen, is het goed eens stil te staan bij wat ze nú zijn. Wie wonen er? Wat speelt er? En wat maakt elke wijk tot de plek die ze is? In opdracht van de gemeente Groningen gaan wij, kunstenaar Sijas de Groot en fotograaf David Vroom, een jaar lang op zoek naar het verhaal van elke wijk. We lopen rond, verdwalen, bellen aan, spreken af, komen tegen, halen op en nemen mee. In mei, juni en juli 2021 deden we dat in De Hoogte en de Indische Buurt.
In deze krant lees en zie je dingen die je misschien wel wist, maar proberen we je ook op een andere manier naar je eigen wijk te laten kijken. Want vaak zit het bijzondere in het alledaagse.

We hopen dat je er met plezier doorheen bladert.

— Gebroken brug

Het is 15 mei 2021, half tien in de ochtend. We staan met onze fietsen voor de Gerrit Krolbrug. De lente is allang begonnen, maar daar is op dit moment nog weinig van te merken. Het is koud en het miezert. Onze telefoon vertelt ons dat het de hele dag wisselvallig blijft.
De afgelopen drie maanden liepen we rond in Beijum. We maakten een krant over die wijk en deelden deze uit aan de bewoners, die hem enthousiast aanpakten. Sommige mensen namen er zelfs twee mee. Nu steken we de Gerrit Krolbrug over naar de Indische Buurt en De Hoogte, op zoek naar nieuwe verhalen.
De slagbomen voor de brug zijn dicht. En blijven dicht. De brug is vannacht aangevaren door een vrachtschip. Daarmee is de verbinding tussen de binnenstad en de wijken aan de noordoostkant van de stad voor een deel verbroken. Auto's die over de Ulgersmaweg of de Korreweg komen aanrijden, moeten omkeren en op een andere plek het Van Starkenborghkanaal over. Fietsers en voetgangers kunnen wel door, via een van de twee steile loopbruggen. Een vrouw met een scootmobiel kijkt vertwijfeld omhoog. In het water ligt de gewonde brug met haar afgebrokkelde bakstenen. We gaan de loopbrug over, laten de Gerrit Krolburg achter ons en rijden over de Korreweg de Indische Buurt binnen. Het verhaal dat we gaan maken gaat over dit deel van de Korrewegwijk, maar ook over De Hoogte. Twee verschillende buurten die op papier voor het gemak vaak bij elkaar geveegd worden. We zijn benieuwd in hoeverre De Hoogte en de Indische Buurt in werkelijkheid met elkaar verbonden zijn. Ervaren de mensen die er wonen het ook als één gebied? Zien ze elkaar als buurtgenoten? Of heeft de brug tussen deze wijken ook reparatie nodig?

Rechts staan de flats van de West-Indische Kade, gebouwd in de jaren 50. Een groot deel van de Indische Buurt is gebouwd in die tijd, maar zo'n beetje de helft van de wijk is nog een stuk ouder. Vanaf 1900 werden hier de eerste woningen gebouwd. Ook De Hoogte kwam rond die tijd tot ontwikkeling, langs de Bedumerweg en de Bedumerstraat kwamen de allereerste sociale huurwoningen van Groningen. Het oorspronkelijke 'De Hoogte', de tuinwijk die je via de Cortinghpoort in gaat, stond er al in 1920. De buurt werd gebouwd op de plek waar in de Middeleeuwen de burcht het Cortinghhuis stond, in een bocht van de rivier de Hunze.
Al met al gaan we twee wijken met een bijzondere geschiedenis in, met meer historische lagen dan Beijum. We proberen ons voor te stellen welke thema's hier spelen. Zou het vergelijkbaar zijn met Beijum? Of wordt dit een heel ander verhaal?
We fietsen door en passeren de Oosterhamriklaan. Hier was ooit de Oostelijke Ringweg bedacht, met een groene gordel tussen de snelweg en de stad. De ringweg kwam er niet, de groene gordel werd het Molukkenpark.

We volgen de Korreweg verder zuidwaarts en slaan ter hoogte van de Sionskerk rechtsaf bij het Floresplein. Terwijl we onze fiets voor wijkcentrum het Floreshuis zetten, zien we aan de overkant van de straat zes vrouwen met hoofddoek die leren fietsen. Als je uit pakweg Syrië of Somalië komt en op eigen houtje door Groningen fietst, weet je dat je echt ingeburgerd bent. We gaan lopend verder de wijk in en slaan linksaf de Javalaan in, daarna nog een keer links en dan rechts. Dit is de Billitonstraat, in het hart van de Indische Buurt. Hier beginnen we onze zoektocht naar het verhaal van beide wijken, om daarna de oversteek naar De Hoogte te maken.

50
Bauri Bieb
ZOEK JE EEN BOEK
Welkom!
Lenen
Ruilen

— Bankje

De zon breekt door. Een welkome afwisseling in een lente die de boeken in gaat als een van de natste van de laatste tijd. We lopen de Billitonstraat in, in het oudste deel van de Oost-Indische buurt. Op nummer 70 woont Hans Alderkamp. Hij is 68 en noemt zichzelf allrounder van beroep. Als je plezier in het leven hebt, heb je energie, is zijn credo.
Hans heeft lang haar, de gelijkenis met de een paar jaar geleden overleden protestzanger Armand is niet te missen. Met een paar onderbrekingen woont hij al 35 jaar in de Billitonstraat. Toen hij er kwam was het onrustig en was er veel spanning tussen mensen onderling. Nu is dat anders. 'Dit is een geweldig mooi, leefbaar stuk', zegt hij. 'Ik voel me hier hartstikke thuis.'

Het sleutelwoord in Hans' doen en laten is verbinding. Waar hij komt, probeert hij het tot stand te brengen. Dat begint bij zijn eigen voordeur, waar hij en zijn geliefde een bankje neergezet hebben. Niet alleen om zelf rustig een krantje te kunnen lezen, maar om in contact te komen met buurtbewoners. 'Als ik hier 's morgens zit, raak ik continu met mensen in gesprek. Dan vind ik het ook niet erg als ik m'n krant niet uit krijg.' Terwijl we op het bankje met Hans zitten te praten, fietst een vrouw langs. Hans groet haar. 'Dat is Debbie, ze heeft een bibliotheekje met kinderboeken in haar portiek gezet. Je kunt op alle mogelijke manieren proberen te verbinden. Maar het is hartstikke belangrijk dat je elkaar met open vizier benadert.'
Hans zet zich fanatiek in voor mensen met een uitkering, maar schuift ook aan bij gesprekken waarin vastgesteld wordt hoeveel huishoudelijke hulp mensen krijgen. De mensen die de beslissingen nemen en het beleid maken, zien niet wat er echt aan de hand is, zegt hij. 'Als je er niet mee in aanraking komt, is het niet te bevatten.' Hans vormt persoonlijk een brug tussen papier en praktijk, zoals de loopbrug naast de kapotte Gerrit Krolbrug.

We lopen samen de Billitonstraat uit, slaan de hoek om en lopen de Sumatralaan in. Dit is een drukke weg, onderdeel van de doorgaande route tussen het noorden en zuiden van de stad. Soms staat hier een rij auto's van het verkeerslicht tot de rotonde bij de Korreweg. In 1928 moest op deze plek een kanaal komen. Toen dat toch niet nodig bleek, kwam hier de Sumatralaan. Het geplande kanaal is de reden dat de straat zo breed is. In het midden ligt een groenstrook, er loopt een vrouw met een grote hond. Er staan twee lange rijen met grote bomen, in het midden is een paadje ontstaan. 'Dit is net een allee', zegt Hans. 'Weliswaar een allee met hondenpoep, maar toch.'
Een paar jaar geleden werd hier op klaarlichte dag iemand doodgeschoten, er ligt een kleine gedenksteen met wat bloemen en kaarsen.
In coronatijd wandelt Hans veel door de stad, hij ontdekt daarbij stukken die hij nooit eerder zag. Dat overkomt ons op dit moment ook, terwijl we met hem door een smal straatje het Rhijnvis Feithplein in lopen.

Hier is de sfeer heel anders dan in de Sumatralaan. Besloten, bijna gezellig. Zo'n sfeer die ze bij nieuwbouwprojecten vaak proberen na te doen, maar die je alleen maar voelt als het echt is. De huizen hebben rode puntdaken en groene houten luiken. Je kunt je hier de kinderen uit de jaren 30 voorstellen, in de weer met hoepels en knikkers. 'Ik kom hier eigenlijk nooit', zegt Hans bijna verontschuldigend. 'Maar dit is toch heel bijzonder? Deze wijk heeft hele mooie plekken, gewoon vlakbij.'

We lopen door en komen uit bij het Billitonplein. Ook hier zijn op bepaalde plekken woningen samengevoegd, waardoor de oorspronkelijke bewonerssamenstelling veranderd is. Dit was vroeger een ruig stukje, nu wonen er meer gezinnen.
'Op bepaalde plekken had je altijd heerlijke oud-en-nieuwvuren, met relletjes en zo', zegt Hans. 'Er moet wel wat leven in de brouwerij zijn, niet alles moet even braaf en gestroomlijnd gaan.'
Op het Billitonplein zit een speeltuin. Er zitten twee ouders op een bankje, ze kijken toe hoe vier geschminkte, verklede meisjes spelen. Ze wonen hier inmiddels een jaar of acht, vertellen ze. 'Zo lang was eigenlijk niet de bedoeling', zegt moeder Inge lachend. Maar ze bleven toch. Het speelplekje is fijn voor de kinderen. En het is hier rustig, er komt alleen bestemmingsverkeer.
'En je hebt hier verdorie hartstikke veel lekkere bankjes', zegt Hans.
'Daar zit ik eigenlijk relatief weinig op', zegt de vader. 'Minder dan ik zou willen. Ik ken mijn buurman en mijn onderbuurman, maar verder spreek ik weinig mensen in de buurt.'

We lopen verder met Hans. Je kunt in andere werelden leven, beseffen we, zelfs als je naast elkaar woont. Als we langs de drukke Korreweg lopen, begint het plotseling enorm te hagelen. We duiken een bushokje in. Terwijl we schuilen kijken we uit op het Bernoulliplein, waar Hans elk jaar met anderen het Leutje Festival organiseert. Alle draaimolens, glijbanen en andere attracties zijn gratis en de consumpties zijn goedkoop. 'Op die manier breng je de buurt ook bij elkaar.' Door corona ging het festival dit voorjaar voor de tweede keer niet door.
Het blijft regenen, we besluiten terug te lopen naar de Billitonstraat. Hans laat ons binnen in zijn huis, we lopen de trap naar zijn bovenwoning op. Boeken zijn er de belangrijkste decorstukken, de meeste komen uit kringloopwinkels. Aan de muur hangt Palestijnse kunst. Terwijl de waterkoker pruttelt, zet Hans drie koppen op tafel. Omdat hij achter voordeuren komt waar de meeste mensen alleen voorbij lopen, ziet hij de wijk vanuit een ander perspectief. 'Ik zie de openheid van mensen. Maar ook de armoede en de tweedeling. De eenzaamheid, het leven in een kleine wereld zonder vrienden. Sommige ouderen hebben als enige sociale contact de huishoudelijke hulp die één keer per week komt. Die vertrouwen ze dingen toe waarmee ze hun kinderen niet willen belasten. De armoede van kinderen en de eenzaamheid van ouderen motiveren me steeds opnieuw om aan de bak te blijven gaan.' Hij is even stil. 'Maar ik moet het niet, ik wil het!' Hij lacht. 'Het zit in me. Je moet staan voor de dingen waar je in gelooft. Als je onrecht ziet, moet je proberen in te grijpen. Niet in je eentje, maar samen.'
Hij schenkt heet water in en hangt zakjes groene thee in de bekers. De definitie van een goede buurt zit volgens hem in verbinding, in open met elkaar leven. 'Iedereen heeft z'n eigen verantwoordelijkheid, we moeten ervoor openstaan om dingen samen te doen.' Daar heb je, om te beginnen, soms gewoon een bankje voor nodig.

— Deur op een kier

Terwijl een trein station Groningen Noord binnenrolt, ruimen Anna en Annemarie aan de Van Oldenbarneveltlaan een weggeefkast op. Ze zijn van GoeieBuurt, een wijkcoöperatie die wordt gerund dóór bewoners en er is vóór bewoners. De weggeefkast staat er nu twee maanden. 'Hij wordt niet altijd gebruikt zoals we hadden gehoopt', zegt Annemarie, terwijl ze een boek met Griekse mythen en sagen in een doos stopt. Soms laten mensen er dingen achter waar niemand op zit te wachten.
Er komt een oudere dame aanfietsen, ze heeft een legpuzzel bij zich. 'Alle duizend stukjes zitten erin', verzekert ze. 'Ik heb hem nooit zelf gemaakt, maar ik weet dat-ie compleet is.' Ze brengt regelmatig spullen, vertelt ze, waarna ze er direct weer vandoor gaat.
'Dat zien we nou graag', zegt Annemarie.
De werkwijze van GoeieBuurt is eenvoudig: ze doen een flyer in de bus, om een tijdje later aan te bellen en in gesprek te gaan met bewoners. 'Op die manier krijgen we een mooi beeld van wat er leeft in een straat', zegt Anna. Ze kregen een cursus waarin ze het script leerden en spelen dat voor ons na.
'Ding-dong', zegt Anna. Sijas doet zijn denkbeeldige voordeur open.
'Hallo, wij zijn van GoeieBuurt,' begint Anna, 'we komen even langs om met je te praten over hoe je het vindt om hier te wonen.' De reacties zijn heel verschillend, vertelt ze. 'De ene persoon komt met zijn levensverhaal, terwijl de ander de deur op een kier houdt. Als je geluk hebt gaat die deur steeds een beetje verder open.'
Annemarie en Anna zijn klaar met de weggeefkast en gaan richting de Indische Buurt. Wij fietsen met ze mee. 'Als je een verhaal te horen krijgt moet je niet meteen een oordeel hebben', zegt Annemarie onderweg. 'Ik slurp het gewoon op als mensen een andere levensstijl hebben, of een andere kijk op dingen. Dat is heel goed voor je algemene ontwikkeling.'

We stoppen in de Soendastraat. Hier staan koopwoningen en sociale huurwoningen. Tegenover een bouwblok uit de jaren 30 staan zes grote Italiaanse populieren keurig op een rij. Het begint weer te regenen, we schuilen om de hoek in een portiek aan de Palembangstraat.
'Het maakt voor ons niet uit of we bij een koopwoning of een sociale huurwoning aanbellen', zegt Annemarie. 'Iedereen is gelijk. Hoe je leven loopt en waar je terechtkomt heeft ook veel met geluk te maken.'
Met mensen in gesprek gaan is goed, maar hoe krijg je vanuit zo'n gesprek iets op gang? 'Elke straat moet een kartrekker hebben', zegt Anna. 'Iemand die mensen samenbrengt en dingen organiseert. Als die er is, doet de rest mee.'

PROPERTY OF
FRANKLIN
20
BROWNS

— Poortwachter

Het is weer droog. Sterker nog, de zon is vol doorgebroken. We hebben snel een boodschap gedaan in de Indische Buurt en lopen nu langs de Bedumerweg terug naar De Hoogte. Op sommige plekken is de straat wel vier banen breed. Verkeer raast hier onophoudelijk de stad in en uit. Tot vlak na de Tweede Wereldoorlog liep hier het Boterdiep, met een pontje kon je van De Hoogte naar de Indische Buurt en andersom. Zo'n kanaal is een ander soort barrière dan een drukke autoweg. Want dat de Bedumerweg een barrière is, voelen we meteen. Hij scheidt beide wijken op een harde manier van elkaar.

Via een zebrapad steken we de Bedumerweg over. Terwijl we dat doen komen we een man met een Amerikaanse Staffordshire terriër tegen. Baas en hond zien er beiden op het eerste oog gevaarlijk uit, maar blijken in werkelijkheid heel vriendelijk. De man heet Siegfried, hij heeft een rode baard en tatoeages over zijn hele lijf. Zijn hond, Russell, kijkt nieuwsgierig naar de windkap op ons opnameapparaat, die eruitziet als een langharig knaagdier.
We lopen een stukje met Siegfried mee, hij woont in het nieuwste deel van De Hoogte. Veel mensen kennen het grote witte appartementencomplex vooral vanaf de andere kant. Je ziet het als je over de ringweg rijdt. Verschillende bewoners hebben er grote doeken op hun balkon gehangen, tegen de zon. ‘Mensen zeggen altijd dat in een flat wonen niks is, maar op mijn etage kent iedereen elkaar’, zegt Siegfried. ‘We hebben hartstikke goed contact.' Wonen in De Hoogte vindt hij sowieso fijn, en hij is betrokken bij zijn buurtgenoten. Door zijn werk heeft hij veel ervaring met jongeren, daardoor weet hij hoe hij met ze om moet gaan. 'Ik ben een beetje de buurtpapa. Toen ik hier ging wonen zeiden mensen: dat is echt een wijk voor jou. Ik hou ervan als er wat gebeurt, ik zou nooit kunnen aarden in een wijk als Helpman.'

Naast het appartementengebouw waar Siegfried en Russell wonen, staat woontoren de Helix, een recente toevoeging aan de wijk. Er wonen jongeren. Aan de voet van de toren ligt een enorme berg omgewaaide fietsen. Het groen is hier nog piepjong. Uit een grasveld steken madeliefjes. Het begint weer te regenen, een plensbui deze keer. We schuilen in het ingangsportaal. De wind giert langs de voet van de toren. Als het even later wat opgeklaard is lopen we terug over de Bedumerweg. Naast nummer 103 zit een brede gang. Het woningblok aan de linkerkant ervan is gebouwd in 1916, dit waren de allereerste sociale huurwoningen in Groningen. Het appartementencomplex aan de rechterkant van de gang dateert uit 1992. Het heeft kleine balkons, een soort hokjes lijken het. Op sommige hangt de was, op andere staan planten.
Op nummer 103, op de hoek van het oude blok, woont Odette. Ze is 47 en woont hier al 21 jaar. We mogen bij haar binnenkomen. 'Mijn cavia's lopen wel los hoor,' waarschuwt ze, 'ik weet niet of ze bang zijn.' Ze hangt haar jas op legt haar sleutels op tafel. 'Dit is het', zegt ze, terwijl ze om zich heen kijkt. 'Leuk hè?' Haar huis heeft een woonkamer, een slaapkamer, een badkamertje, een keuken en een achtertuin. Omdat ze hier al zo lang woont, betaalt ze weinig huur. 'Iets meer dan 300 euro huur per maand. Maar als ik eruit zou gaan, vliegt de huur direct richting de 600. Dat is eigenlijk niet normaal voor zo'n klein huisje. Maar het is fantastisch hier. Ik ga denk ik ook niet meer weg.'
Odette woont tussen allerlei soorten mensen. Daar horen ook allerlei verhalen bij. Boven haar woonde een tijdje een vrouw die verslaafd was geweest aan heroïne. De Huismeesters vroeg Odette of ze haar een beetje in de gaten wilde houden. 'Maar het ging helemaal niet goed met die vrouw.' Ze schudt haar hoofd. 'Ze had een hondje dat op het balkon plaste en er kwamen allemaal vreemde snuiters aan de deur. Ze was duidelijk nog niet los van haar drugsverleden. In een van haar slaapkamers zag ik rood licht en af en toe hoorde ik 's nachts de deurbel gaan.' Op een gegeven moment vertrok de vrouw weer. 'De laatste keer dat ik haar sprak zei ze: "Het is toch niet gelukt. Ik trek het niet." Toch vind ik het mooi dat ze een kans kreeg om in een normale omgeving op zichzelf te wonen.' Het is bijzonder hoe iemand korte tijd intensief deel kan uitmaken van je leven, om er vervolgens plotseling en voorgoed weer uit verdwenen te zijn.

Odette zet een kopje thee voor ons op tafel. Ze woont in De Hoogte, maar kijkt uit op de Indische Buurt. 'Ik heb het gevoel dat ik op de grens woon. Ik vind mezelf een soort poortwachter', zegt ze. 'Ik zorg hier voor een stukje stabiliteit.' Er klinkt een komische ondertoon door in die laatste zin, maar ze meent het serieus. 'Gewoon door er te zijn.'

Zelf zit ze hier graag naar buiten te kijken. 'Heerlijk', zegt ze. 'Alleen maar kijken.' Ze vertelt hoe elk jaar op 4 mei om tien voor acht een groep mensen voor haar deur bij elkaar komt om midden op het drukke kruispunt Bedumerweg-Floresstraat de doden te herdenken. Op die manier dwingen ze passerende automobilisten letterlijk stil te staan bij de dodenherdenking. Een week of twee geleden was het weer zover, ze vertelt grinnikend hoe ze het tafereel elk jaar gadeslaat.

De buurt is de laatste tijd wat mooier aan het worden, merkt Odette. 'Er zijn ineens bloembolletjes gekomen, en hier op de stoep zijn gekleurde tegels voor kinderen neergelegd.' Ze ziet ook dat er nog steeds sociale cohesie is in deze veranderende wijk. 'Hierachter, aan de Borgwal, woont Annet. Zij is heel sociaal en let op of de gordijnen bij de oudjes open zijn. En of mensen liggen te slapen in hun stoel, of...' Ze geeft ons een veelbetekenende blik. 'Maar ze houdt mij ook een beetje in de gaten.' Odette lacht aanstekelijk. ‘Zelf let ik ook op de mensen om me heen. Een paar jaar geleden is hier schuin boven een gezin komen wonen. Op een gegeven moment zag ik op de voordeur een papier hangen met iets over een executieverkoop erop, van de wasmachine en dat soort dingen. Toen schrok ik, ik hoopte dat ze het zouden redden. Maar ze wonen er nog steeds.'
In precies datzelfde huis woonde dik twintig jaar geleden een ander gezin, aangevoerd door de man des huizes. Ze woonden daar al meer dan vijftig jaar. ‘Die man voelde zich de koning van de Bedumerweg. Mijn buurvrouw had veel problemen met hem. Toen zijn vrouw overleed, werd hij nog heftiger, zijn boosheid en het getreiter naar die buurvrouw verergerden.' Odette vertelt hoe de man op een dag voor de deur zijn boodschappen liet vallen en zij hem hielp. 'Ik zei toen dat ik het heel erg vond dat zijn vrouw gestorven was, maar dat het niet betekende dat hij zijn buren overlast moest bezorgen. En dat ik daar ook last van had. Toen begon hij te huilen. Vanaf dat moment hield het gedoe op. Het is maar net hoe je reageert op mensen.'

— Hart voor De Hoogte

Als je door de gang naast het huis van Odette loopt, kom je uit op het Borgplein. Hier zit buurt- en speeltuinvereniging (BSV) De Hoogte. In een gebouw dat ook als buurtcentrum fungeert zitten een bar en ruimtes waar je kunt overleggen of werken. Angelique is de beheerder, ze woont tegenover de speeltuin en is hier elke dag. 'Dit is eigenlijk de enige plek in de wijk waar mensen samenkomen', zegt ze, terwijl ze drie kopjes koffie op tafel zet. 'We hadden in deze buurt vroeger een school, een voetbalveld, een kantine, een gymzaal – het is nu allemaal weg. Alles zit in de Korrewegwijk. Het zou zo prachtig zijn als wij ook iets hebben.' Angelique vertelt dat er altijd wrijving tussen De Hoogte en de Korrewegwijk geweest is, al weet ze niet precies waarom. 'Het zou helpen als een school hier af en toe eens een activiteit zou doen. Veel kinderen uit de Korrewegwijk weten niet eens dat wij hier een speeltuin hebben. En ze mogen hier sowieso niet alleen naartoe.'

De gebrekkige verbinding tussen beide wijken heeft voor een deel te maken met de drukke Bedumerweg: een letterlijke, maar ook voelbare scheiding tussen beide wijken. Bijna alle instanties en scholen zitten, vanuit hier gezien, aan de andere kant.
Bij BSV De Hoogte kunnen kinderen dingen ontdekken en hun talent ontwikkelen. ‘Maar ik zou zo graag zien dat er een vervolg op komt’, zegt Angelique.
‘Ze volgen workshops, maar daarna stopt het vaak. Het zou mooi zijn als ze doorstromen, bijvoorbeeld naar een vereniging. Maar dat moet wel betaalbaar zijn.' Ze gelooft overigens niet dat je zonder geld geen mogelijkheden hebt. 'Dat vind ik wat te makkelijk gezegd. Zelfs als je weinig hebt, kun je nog veel.'
In grote lijnen blijft alles hier al een tijd bij het oude, is Angeliques gevoel. Zou de wijkvernieuwing die nu plaatsvindt verandering brengen? 'Eigenlijk praten we nu over dingen waar twintig jaar geleden ook al over werd gepraat’, constateert Angelique. ‘Om echt iets te veranderen moet je meer mensen, en vooral de juiste mensen meekrijgen.’

Hoewel dingen soms stroef gaan, zit er potentie in De Hoogte. En er gebeuren mooie dingen in de wijk. Saamhorigheid is daarbij het sleutelwoord. Want alleen door samen dingen op te pakken, kom je ergens. Angelique vertelt over het zomervakantieprogramma voor kinderen dat ze hier vorig jaar met verschillende organisaties op touw zetten. Het bezorgde veel kinderen een onvergetelijke zomer, ook als ze niet op vakantie gingen. 'Op zo'n moment heb je écht saamhorigheid.’

14
TROPICAL

— Bruggenbouwers

In de Johan de Wittstraat in De Hoogte ligt pluktuin De Witte Velden, een jaar of zes geleden aangelegd en voor iedereen toegankelijk. De zon is weer doorgebroken en geeft het groen wat broodnodige energie. Aan beide kanten van de straat staan flats. Als je de hoek om gaat, de Almastraat in, kom je op nummer 12 een blauwe deur tegen. Daarachter ligt de Geheime Tuin. Conny Eldering leidt ons naar binnen, zijn vriendin Christine beheert de tuin. Er staan fruitbomen en er is een moestuin. In een ren lopen drie bruine kippen.
Onder de takken van een grote appelboom zoeken we een plek, Conny's compagnon Martin Rezelman schuift ook aan. De poten van onze stoelen zakken een stukje weg in de zompige klei. Martin en Conny zijn beiden zoons van kruideniers en leerden door de jaren heen ook beiden de harde kant van het leven kennen. Nu maken ze zich met het project Samen Schuldenvrij hard voor armoedebestrijding. 'We hebben het over de bestaanszekerheid van mensen', zegt Conny. Fundamenteler wordt het niet.

Conny is 61 en is al 35 jaar actief in De Hoogte. Hij zette naast Samen Schuldenvrij verschillende andere op de wijk gerichte initiatieven op. Bij alles wat hij onderneemt wordt hij aangestuurd door zijn sterk ontwikkelde rechtvaardigheidsgevoel en zijn behoefte aan solidariteit. 'Ik probeer bruggen te bouwen. Sommige mensen zeggen dat ik tegen de bierkaai vecht. Maar ik vecht voor het recht van mensen. Daar word ik gelukkig van. Ik geloof heel sterk in onvoorwaardelijke liefde.' Zelf zag hij de bodem van de put al eens van dichtbij. Zijn ondernemersmentaliteit en veerkracht tilden hem weer uit de ellende.
'Maar je hebt ook een goed netwerk nodig. Mensen die ervoor zorgen dat je overeind blijft. Die kijken naar wie jij als persoon bent, je hart en je ziel zien. Daar draait het om.'
Op de achtergrond klinkt een schuurmachine.
We kijken aan tegen de balkons aan de achterzijde van de flat aan de Johan de Wittstraat. Een vrouw hangt de was op, een paar balkons verder staat een man een sigaret te roken. Uit een van de woningen klinkt muziek.
Martin kwam een tijd geleden in de problemen door een alcoholverslaving. Op zijn veertigste kreeg hij een burn-out. 'Ik heb mijn hele leven opnieuw moeten opbouwen, mensen weer moeten leren vertrouwen en mijn verleden achter me moeten laten.' Hij startte een bedrijfje als coach, maar dat hield geen stand, waarna hij in de bijstand terechtkwam. Financiële fouten brachten hem nog dieper in de schulden. Hij heeft nu een bewindvoerder, iemand die voor hem op zijn geld let. Dat is voor altijd, denkt hij. 'Ik kan gewoon niet met geld omgaan.' Het liefst zou hij betaald worden voor wat hij met Conny doet, zonder dat hij naar de pijpen van de gemeente hoeft te dansen. 'Maar dat kan niet, daarom kies ik voor de bijstand. Met minder geld, maar meer vrijheid. Wat ik nu voor de maatschappij beteken, is mijn kapitaal. Daar word ik blij van.'

Binnenkort is het wellicht zover dat, wanneer iemand huurschuld heeft, de rekening niet naar de bewoners maar naar Conny en Martin gaat. Die onderzoeken vervolgens samen met de huurders wat het probleem is. 'De stress van het geld halen we eerst weg', legt Martin uit. 'Wij hebben de mogelijkheid via twee telefoontjes een schuld te laten verdwijnen. Vervolgens gaan we met mensen in gesprek, bijvoorbeeld over hun dromen. We vragen ze wat ze willen gaan doen als hun schuld weg is, en wat ze nodig hebben. Dat kan een fiets zijn, of een vrijwilligersbaan, of een opleiding. We richten ons op het toekomstperspectief.'

Conny en Martin komen beiden niet uit De Hoogte, maar de wijk heeft inmiddels een plek in hun hart. De gemeente ziet de Korrewegwijk en De Hoogte als één gebied, maar zo voelen de bewoners het niet. 'Deze wijk wordt al die tijd gefaciliteerd vanuit andere wijken, maar ze is nooit in haar eigen kracht gezet', zegt Martin. 'De Hoogte is een unieke wijk, maar ze wordt klein gehouden.'

Martin kijkt op zijn horloge, over tien minuten heeft hij een afspraak in het Floreshuis – ook een pijnpuntje. 'De gemeente heeft ervoor gezorgd dat dit een centrale plek voor bewoners van De Hoogte geworden is. Terwijl we het hier allemaal zelf hebben! Eigenlijk willen wij dat alles wat in het Floreshuis gebeurt naar BSV De Hoogte verplaatst wordt. Dit is de Jordaan van Groningen. Een broodje hamburger, een potje bier.' Hij lacht. 'Dat moet je koesteren!'

— Ik droom hier

We steken vanaf de Almastraat weer de Bedumerweg over. Terwijl we de Indische Buurt in lopen, denken we nog even na over hoe het moet zijn om in een wijk te wonen die voor je gevoel structureel genegeerd wordt. Alsof je er niet bij hoort, er niet toe doet. De Hoogte verdient meer, vinden we.
Via de Floresstraat gaan we de Madoerastraat in. Hier staat Het Pand, bij speeltuinvereniging DIB.
Dat staat voor De Indische Buurt, maar iedereen hier zegt *dib*. Binnen schenkt Jan Waanders koffie in.
Hij is voorganger, elke zondag leidt hij hier om twaalf uur een kerkdienst. 'Ik noem mezelf geen dominee,' zegt Jan lachend, 'dat is Latijn voor heerser.'
Onlangs doopte hij hier een moslimjongen. 'Als kerk ben je er voor anderen, niet voor jezelf. Veel kerken zijn vooral groepjes mensen die het gezellig hebben met elkaar.' De zaal ziet er niet uit als een typische kerkruimte, maar heeft er op een speelse manier wel iets van weg. Smalle, hoge ramen met verschillende kleuren, een knipoog naar traditionele glas-in-loodramen. Aan het systeemplafond hangen lampen met kleurige, ronde kappen. In de hoek van de ruimte staat een tafeltennistafel. 'Die schuiven we zondag wel weg hoor', zegt Jan.
Wijkbewoners zijn altijd welkom in Het Pand. Het gebeurt regelmatig dat iemand uit de speeltuin naar de wc gaat en uit nieuwsgierigheid even meekijkt met de dienst. 'Dat is precies waarom we op deze plek zitten.' Mensen uit andere kerken heeft Jan hier liever niet, het zorgt voor onrust. 'Als die de overhand krijgen, komen de wijkbewoners niet meer. Laat ze maar in hun eigen kerk blijven. Dat is heel streng, maar wij zijn hier voor de wijk.'

Jan is sinds twee jaar kartrekker van het project Kinderdromen Durven Doen. 'We proberen kinderen te laten dromen, voor zichzelf en voor de wijk. Een kind legt zijn of haar droom bij mij neer en ik nodig mensen uit die samen iets bedenken om het waar te maken.'
Hij heeft genoeg voorbeelden van kinderdromen. Sommige heel concreet, andere wat minder realistisch. Hij vertelt hoe kinderen uit de Medanstraat van hun ouders niet naar de speeltuin mochten omdat de oversteek te gevaarlijk was. Een verkeersdeskundige bekeek de looproute, het probleem bleek dat ze moesten oversteken op een plek waar veel busjes en auto's stonden. 'Nu is er bij de Timorstraat een zebrapad, zijn er een paar parkeervakken verdwenen en kunnen kinderen makkelijk oversteken. Het zijn op het oog simpele dingen, maar alle kinderen die vanaf nu daar opgroeien, kunnen veilig naar de speeltuin.'
Andere kinderen wilden graag een eenhoornfabriek of een zwembad vol donuts. 'Dat zwembad wordt misschien een beetje lastig', grinnikt Jan. 'Maar met Studio Draadkracht zijn we met kinderen een workshop gaan doen waarin ze zelf een eenhoorn konden maken.'

Een jongetje wilde onder de Korreweg een racebaan voor Lamborghini's. Jan glimlacht. 'Maar we hebben wel voor elkaar gekregen dat hij in een Lamborghini een ritje mocht maken. We willen dat kinderen niet alleen maar 'nee' horen. Dat niks kan, dat er geen tijd en aandacht voor ze is. Je geeft ze zelfbeschikking, je laat merken dat er naar ze geluisterd wordt. En dat als ze iets willen, het ook kan.'

Dromen gaat ook over kijken naar het onmogelijke. Kinderfantasieën worden al snel afgedaan als onzin, maar hebben een wezenlijke functie. Kijk maar eens om je heen, bijna elke creatie komt voort uit een droom. Zonder voorstellingsvermogen worden er geen huizen meer gebouwd, gaan we nergens meer heen en staat alles stil. Dromen gaat ook over het prikkelen van je fantasie, het kunnen inzetten van je fantasiewereld. Over hoe belangrijk die is, en dat die wereld onbegrensd is. Daar staat tegenover dat je door je omgeving en je opvoeding wel begrensd kunt worden. Leven vanuit je binnenwereld is belangrijk, maar niet elk kind krijgt daarvoor de ruimte. Terwijl we daarover nadenken weten we ineens wat het thema van de serie ansichtkaarten die we bij deze krant maken, moet worden: kinderen en hun dromen.

Het is drie uur, de basisscholen zijn uit. Er komen kinderen aanfietsen die gaan voetballen op het veldje naast Het Pand. Jan is in de wieg gelegd om mensen te inspireren, zoveel is wel duidelijk. Het verschil maak je niet op papier, maar door je handen uit de mouwen te steken. Door mee te doen, door je niet te laten weerhouden. 'Het is interessant om dingen te bedenken die je nooit bedenkt', zegt Jan. 'Daar zijn kinderen heel goed in. Dat vind ik prachtig. Als jullie nog een kopje koffie willen, moet je het zeggen, hè?'
Jan vindt het belangrijk zich in te zetten voor zijn omgeving. 'Daar zitten voor mij natuurlijk allerlei bijbelse waarden onder, maar dat zal ik nooit hardop zeggen.' Zijn lach klinkt door de zaal. We snappen het wel. Het gaat erom dat je iets goeds doet voor de mensen om je heen, wat je motivatie ook is.

YOKE
CK&JONES

— Eelt

Naast Het Pand en de speeltuin in de Madoerastraat zit wijkbedrijf het GroenHuis. Er worden apparaten gerepareerd en er is een kringloopwinkeltje. Mensen die vanuit een lastige positie weer mee willen doen in de samenleving, krijgen in het GroenHuis een duwtje in de rug. Er groeien groenten, kruiden, bloemen en wilde planten, waarmee kinderen leren moestuinieren. Buurtconciërge Jart heeft er z'n vaste uitvalsbasis. Ook plekken als deze horen bij een veranderende wijk, ze versterken de sociale structuur en brengen verbinding.

Binnen ontmoeten we Koos, hij woont hier vlakbij. Hij repareert fietsen, 'af en toe een autootje' en onderhoudt tuinen. Sinds hij hier komt is hij een stuk positiever naar het leven gaan kijken. Hij heeft een behoorlijke geschiedenis, zegt hij zelf, en is daar heel open over. Op zijn zesde begon hij te roken, op zijn achtste dronk hij zijn eerste borrel (jonge jenever met bruine suiker) en als klein jochie slurpte hij de laatste restjes uit flesjes bier van zijn broers.
Zijn moeder merkte wel dat hij zich soms vreemd gedroeg, maar had dan niet door dat hij dronken was. Toen hij veertien was ging hij het huis uit en zwierf hij tweeënhalf jaar door de stad.
Ook de jaren daarna bleef Koos' leven onrustig. Zijn vrouw overleed aan een hartstilstand. 'Toen zat ik met drie kinderen. Dan krijg je heel wat voor de kiezen.' Als jonge vader dronk hij elke dag zo'n beetje een krat bier. Door de drank raakte zijn zenuwstelsel op den duur beschadigd en belandde hij in een rolstoel. Koos beseft goed dat zijn kinderen geen ideale jeugd gehad hebben, maar is wel altijd voor ze blijven vechten. Met zijn dochter heeft hij al 27 jaar geen contact meer, zijn twee zoons ziet en spreekt hij wel geregeld. Hij staat voor ze klaar als ze hem nodig hebben.

In zijn leven haalde Koos het nodige uit. Achter openlijke geweldpleging staan de meeste streepjes. Hij ging mensen te lijf met blote handen of een kapotgeslagen fles.

'Ik ben geen lieverdje. Ik had veel agressie, dat is nu wat minder geworden. Maar als de adrenaline omhoog komt en mensen me in m'n vaarwater zitten... da's niet best. Ik kan niet tegen onrecht. Dan laat ik zien wie ik ben. Al moet het op m'n knieën, dat kan me niks schelen.'

Tien jaar geleden werd hij voor zijn huis bijna neergeschoten door de politie. 'Ik stond daar een paar keer per week te knokken met junks, die hingen in mijn portiek. Ik had de woningbouw, de gemeente en de politie al gezegd dat als het niet zou stoppen, ik een moord zou begaan. Die dag had ik twee samoeraizwaarden bij me. Als ik die junks te pakken gekregen had, had ik ze de kop eraf geslagen.'
Het leverde hem anderhalve dag cel op. De politie zag dat hij geen kwade kerel was. 'Maar ik heb een kort lontje. Dat zorgt ervoor dat ik heel gevaarlijk kan worden.' Ondanks zijn roerige verleden komt Koos over als een man met een goed hart. Diep vanbinnen zit alleen een dikke laag eelt die er niet meer vanaf gaat. 'Ik ben hard geworden van het leven. En ik kan nog heel hard zijn. Maar ik heb altijd genoten van mijn leven. Nu zit ik in een rolstoel, maar ik heb er totaal geen spijt van.'

— Smeerolie

Wijkcentrum het Floreshuis kreeg vijf jaar geleden, op de plek waar het al stond, een gloednieuw onderkomen. Je kunt er terecht voor naailes, om rummikub te spelen, salsa te leren dansen, te schilderen, een hapje te eten of een kopje koffie te drinken. Wij hebben er afgesproken met Lily Lanser. Ze woont met haar gezin in de Indische Buurt. Sinds anderhalf jaar is ze verbonden aan het Floreshuis. We lopen met Lily naar de overkant van de straat, waar de Floresvijver ligt. Vorig jaar bedacht ze hier samen met buurtkinderen een project, ze mochten met pallets hun droomeiland maken. Deze zomer komt er weer iets moois in de vijver: een grote, drijvende kat. De kinderen in de wijk ontwerpen hem samen met twee kunstenaars en mogen hem drie weken lang beschilderen. 'Alles begint bij een droom', zegt Lily. 'En alles wat je aandacht geeft, groeit. Ik kan goed dingen visualiseren. En vaak gebeurt het dan ook.'

We besluiten vanaf het Floresplein richting Lily's huis in de Surinamestraat te lopen. We steken de Molukkenstraat over en komen in het Molukkenpark. Op dit moment is het er rustig, vredig zelfs. Ooit had het park een slechte naam, er hingen veel ongure types rond. Tegenwoordig kom je er, in elk geval overdag, vooral spelende kinderen en mensen met honden tegen. Op een bankje zit een vrouw een sigaret te roken. Bij een fitnessparkje werken een paar mensen zich in het zweet. In de vijver zwemmen twee nijlganzen met hun kuikens. De vader gakt waarschuwend naar ons, hij kan ook niet weten dat we goed volk zijn. Kinderen spelen in een bosje, ze trekken gillend een boom aan gort. Op de grond zit een jongetje te huilen.

Achter de Oosterhamriklaan begint de West-Indische Buurt. In de Surinamestraat staan we stil. Lily woont aan de westkant van de straat, in een koophuis dat zestien jaar geleden gebouwd werd.
In de Surinamestraat stonden huizen uit de jaren 50, aan deze kant werden ze allemaal vervangen. 'Die vernieuwing heeft ervoor gezorgd de buurt nu heel gemêleerd is', zegt Lily. 'Tegelijkertijd leeft iedereen langs elkaar heen. Als je ervoor openstaat leer je mensen wel kennen. Ik merk dat kinderen echt de smeerolie zijn bij het laten ontstaan van contact en het met elkaar in gesprek komen.' Tegenover Lily's huis ligt een stukje groen. 'Dit stelt op het oog weinig voor, maar het is het speeldomein van kinderen uit de straat.' 'Mijn dochter van elf heeft met haar vriendjes de tijd van haar leven hier. Dat is zo kostbaar, eigenlijk onbetaalbaar.'
Op de stoep rekt een zwarte kat zich gapend uit. Uit een portiek stapt een magere, bleke vrouw met donkere wallen onder haar ogen. Tegenover Lily's huis zitten 'wat drugsadresjes', vertelt ze. 'Als ik sta af te wassen zie ik af en toe een dealer naar binnen gaan. Dat vind ik wel maf hoor. Maar wat moet je ermee?'
Soms voel je dat ergens iets aan de hand is, maar sluit je je er uit zelfbescherming voor af. 'Af en toe word ik er ook wel treurig van. Ik ben snel bezorgd. Maar toch zoek ik het contact niet op.'

We lopen terug naar het Floreshuis. Als het om contact en om verbinding gaat, ziet Lily dit als een waardevolle plek waar mensen uit de wijk elkaar kunnen ontmoeten. Ze zou er graag wijkdiners organiseren, als het weer kan. 'Je ziet iemand lopen en zegt: vanavond kun je bij ons komen eten. Zo breng je verschillende mensen bij elkaar.' Als we aankomen bij het Floreshuis stapt een vrouw op ons af. 'Rookt u ook?', vraagt ze. We schudden ons hoofd. 'Ach, allemaal gezonde mensen', zegt ze lachend. Ze heeft een blikje bier in haar hand en vertelt een zware dag en nacht gehad te hebben. 'Ik heb zo een gesprek met mijn huisbaas, ik drink mezelf wat moed in. Gisteren ben ik een beetje doorgedraaid. Dat ik zo vroeg al bier drink, zegt wel wat.'

Er komt een man naar buiten, hij vangt de woorden van de vrouw op. 'Alles komt goed', zegt hij. 'Weet je waarom? Omdat het kan. Een positieve mindset! In je kracht staan.'
'Jij bent toch die man met die kindjes?', vraagt de vrouw.
De man knikt. 'Schuldig. En een hond.' Als hij hoort dat de vrouw wil roken, haalt hij een pakje shag tevoorschijn. 'U vraagt, wij draaien. Eentje voor jou en eentje voor mij.'

HANDIG
IN DE
BUURT.NL

— Op zoek naar bereik

Als we op het punt staan vanaf het Floreshuis door te gaan, klinken de klokken van de Sionskerk, op de hoek van de Korreweg en het Floresplein. Alsof ze ons roepen. We besluiten naar de kerk toe te lopen. Hij staat er al sinds 1933. Dertig jaar lang zat het er elke zondag vol, maar daarna bleven steeds meer mensen weg. In 1984 was de laatste kerkdienst. Sinds december 1998 zit in de Sionskerk de Turkse moskee Eyüp Sultan Camii.

Mehmet Çiçek, voorzitter van de moskee, schenkt koffie in. 'Eigenlijk verschillen een kerk en een moskee niet van elkaar', zegt hij. 'Ze dienen hetzelfde doel.' Mehmet praat rustig en heeft een vriendelijke blik. De moskee is open voor iedereen, vertelt hij, niet alleen voor Turkse moslims, en zelfs voor niet-gelovigen. Tijdens het vrijdagmiddaggebed komt zo'n 80 procent van de bezoekers uit andere landen, van Syrië tot Suriname. Op het prikbord hangen Turkse berichten, soms met een Nederlandse vertaling eronder.
Toen de kerk een moskee werd, veranderde er niet veel in de ruimte. Er kwamen een paar wanden te staan, dat was het wel. De glas-in-loodramen uit de jaren 30 zitten er nog in. Mehmet plaatste de originele vensters tussen dubbel glas, om het gebouw beter te isoleren. Naast de kerk staat de voormalige domineeswoning, die de gemeenschap speciaal kocht voor haar imam. Maar die woont op dit moment op een andere plek in de wijk. Vanuit de Sionskerk organiseert de gemeenschap ook verschillende niet-religieuze activiteiten. Aan de ene kant van het kerkgebouw is de gebedsruimte, waar mensen verbinding met een hogere macht zoeken. Aan de andere kant kijken ze naar voetbalwedstrijden. Bij de gebedsruimte voor mannen staat een kast met opbergvakjes. 'Iedereen sleept elke keer zijn gebedsmatje mee of hangt het hier op', legt Mehmet uit. 'Ik heb het zo opgelost. Iedereen heeft een eigen vakje met zijn naam erop.' Hij lacht. 'Van AliExpress.'

'In de Islam begint het echte leven na dit leven', legt Mehmet uit. 'Als je hier goed leeft, heb je daarna ook een goed leven.' Bij goed leven hoort ook omkijken naar anderen. Mehmet weet dat er in deze wijk armoede is. De moskee heeft daar aandacht voor. Twee keer benaderde Mehmet zelf de voedselbank om te kijken of de moskee iets kon betekenen, maar ze hadden geen interesse. Bij het laatste Offerfeest was bijna tweehonderd kilo vlees uit de islamitische slagerij gratis op te halen bij de Sionskerk, voor wie maar wilde. Maar de mensen kwamen niet. Hij haalt zijn schouders op. 'Wat moet je dan doen? Het is moeilijk om mensen te bereiken.'

— Nooit meer weg uit de Bedumerweg

Verbinding moet van twee kanten komen. Alleen krijg je het niet voor elkaar. Toch moet altijd iemand de eerste stap zetten, een hand uitsteken. Met die gedachte in ons hoofd lopen we vanaf de Sionskerk weer richting de Bedumerweg. De zon schijnt al een paar uur vol, de lente lijkt eindelijk echt begonnen.
We hebben afgesproken om mee te lopen met Svea van GoeieBuurt, eerder ontmoetten we al haar collega's Anna en Annemarie. Svea komt uit een dorp middenin Duitsland, maar woont sinds drie jaar in de Bankastraat in de Indische Buurt. Ze draagt een witte linnen tas met het logo van GoeieBuurt erop, waarop ze een button gespeld heeft met haar eigen naam erop.
We gaan naar De Hoogte, er staat vandaag een stukje van de Bedumerweg op het programma. Eerder deze maand trof Svea er hier een treurige situatie aan, met een zwaar verwaarloosde, magere, zieke man. Ze ruikt de geur die uit de woning kwam nog. Een dag later ging ze terug om de man een bril te brengen die ze voor hem had gekocht, en met een collega bracht ze bloemen en koekjes langs. Een week later werd de man overgeplaatst naar een hospice, weer twee weken later overleed hij. 'Dat zijn heftige ervaringen', zegt Svea. Maar juist door gewoon de deuren langs te gaan kom je dit soort dingen tegen.'

Verkeer raast onophoudelijk over de Bedumerweg. Eerder vandaag was er op het kruispunt met de Floresstraat nog een aanrijding tussen een ambulance en een personenauto. De stoep staat vol fietsen. In een dode boom hangen nog wat vetbolletjes, een overblijfsel van de winter.

De huizen aan dit deel van de Bedumerweg zijn meer dan een eeuw oud. Svea belt aan bij een huis waar de voordeur op een kiertje staat. Maar er komt niemand. Op de voordeur van nummer 110 staat dat er geen pakketjes meer aangenomen worden voor nummer 111. We zijn benieuwd naar het verhaal daarachter, maar ook deze deur blijft dicht. Svea haalt haar schouders op en noteert in haar blauwe boekje dat ze hier nog een keer een poging moet doen.
Elk portiek heeft hier vier voordeuren: twee boven- en twee benedenwoningen. Als buren kom je elkaar hier vast regelmatig tegen, maar kennen de mensen elkaar ook? Svea drukt twee bellen tegelijk in.
De rechter deur gaat open, in de deuropening staat een man op blote voeten, hij draagt een zwart T-shirt en een joggingbroek. Achter hem kijken twee grote rode katten ons aan. De man heet Olaf, hij woont hier nu een jaar of zeven. Even later gaat ook de andere deur open, het is Olafs bovenbuurvrouw Grietha.
Svea besluit er maar een groepsgesprek van te maken. Grietha heeft de namen van haar twee dochters in sierlijke letters op haar onderarm laten tatoeëren.
'Ik vond het altijd heel fijn om hier te wonen', zegt ze. 'Maar de buurt gaat de laatste tijd heel hard achteruit. Vroeger was het echt een gezellige wijk, je *kon mekaar*. We zaten hier op de stoep samen te barbecueën. Nu weet ik helemaal niet meer wie waar woont.'
Olaf knikt. 'Het is meer ieder voor zich.'
Een postbezorger stopt en overhandigt Grietha de uitnodiging voor haar corona-vaccinatie. Ze woont al haar hele leven aan de Bedumerweg. Volgens haar begon de achteruitgang nadat woningcorporatie De Huismeesters dit stuk van de straat renoveerde, een jaar of acht geleden. 'Veel mensen die tijdelijk uit hun huis moesten, kregen een ander huis aangeboden en zijn daar gebleven. Wat er voor terugkomt…
Tsja, veel studenten, maar ook mensen met allerlei problemen. Zij zoeken haast geen contact.'

Er komt een scooter aangereden, hij stopt naast ons op de stoep. Het is Geert, de buurman van Grietha en Olaf. Hij knikt ons vriendelijk toe en stapt zijn huis binnen. Hij is duivenmelker, achter zijn huis staat een groot hok. Grietha heeft nog nooit last van de duiven gehad, zegt ze. 'Ik heb ooit tegen hem gezegd: als ik m'n was buiten hang en er komt duivenpoep op, dan breng ik het naar jou toe en mag jij het wassen.
Dat zou nooit gebeuren, zei hij. En het is ook nog nooit gebeurd.'

Grietha's man Ronald komt terug van een rondje met de hond, een klein, zwart-wit gevlekt keffertje dat net als de buurman Olaf heet. 'Maar wij noemen hem Alfie', zegt Ronald.
Jaren geleden woonde er onder hen een oude dame, in het huis waar Olaf nu woont. Als ze iets nodig had, klopte de vrouw met haar stok tegen het plafond en gingen ze kijken wat er aan de hand was. Sinds de renovatie is dat buurtgevoel weg, vindt Ronald ook. Hij vertelt hoe iemand een paar huizen verderop probeerde zijn eigen woning op te blazen.
Grietha en hij zaten in de kamer en roken een gaslucht. 'Toen zijn we alle brievenbussen afgegaan, tot we gevonden hadden waar het vandaan kwam. Die vent had alles met tape afgeplakt en urenlang het gas laten lopen.' Hij wist naar de hoek van de straat. 'Als hij het aangestoken had, was dit hele stuk weg geweest.'
Als het aan Ronald had gelegen, waren ze hier allang vertrokken. 'Ach ja', zegt hij. 'Ik zou het liefst net buiten de stad willen wonen. In Meerstad of zo. Vroeger, toen ik nog een goeie baan had, wilde ik wel een huis kopen ergens. Maar Grietha wilde hier blijven.' Tijdens de renovatie van hun woning woonde het stel een half jaar in de Jacob Catsstraat, verderop in de wijk.
'Dat vond ik leuk. Maar Grietha wilde zo snel mogelijk terug naar de Bedumerweg.'

Op de vraag wat ze precies waardeert aan deze plek, zucht Grietha diep. 'Het is toch gewenning, denk ik. En het is mijn thuis, mijn eigen huisje. Ik zou het heel moeilijk vinden om te verhuizen. Puur omdat ik niet weet waar ik dan terecht kom. Straks krijg ik vreselijke buren. Nu weet ik wat ik heb.'

We nemen afscheid van Ronald, Grietha en Olaf en lopen met Svea verder. Het gefluit van vogels vermengt zich met het geluid van het verkeer.
Over de Bedumerweg scheurt een ambulance met gillende sirene voorbij. Op een drempel staat een metalen asbakje met een paar uitgedrukte sigaretten. Een eindje verderop heeft iemand een kattenbak op de stoep leeggekiept.
Svea steekt de Bedumerweg over, terug naar huis. In de korte tijd dat we meeliepen hebben we bewondering gekregen voor wat GoeieBuurt doet. Vandaag was de oogst niet spectaculair, maar we zien dat Svea en haar collega's eenzame mensen uit een isolement kunnen halen, mensen met elkaar in verbinding kunnen brengen en levens kunnen veranderen, alleen door aan te bellen en een gesprek aan te gaan. Door een hand uit te steken, en dan te hopen dat die op de drempel aangepakt wordt.

— Verhalen uit de Cortinghlaan

Een allerlaatste keer gaan we De Hoogte in, door de Cortinghpoort naar het oudste deel van de wijk. Daar ligt een pleintje dat, een tikje verwarrend, ook De Hoogte heet. Er kwamen rond 1920 mensen wonen die daarvoor in een krappe krotwoning in een smal steegje zaten. Op oude foto's zie je hier een grasveldje met paadjes, waar kinderen spelen. Nu is het grotendeels betegeld. We kijken om ons heen. In het midden van de straat zijn in de jaren 80 aan beide kanten een stuk of tien woningen vervangen. Gelukkig staan de originele woningen aan de randen er nog. Via de Reinautstraat lopen we de Cortinghlaan in. De zon beschijnt de gevels. De kleur van de bakstenen is aan de linkerkant Gronings rood, aan de rechterkant lichtbruin. Aan de bruine kant van de straat staat de voormalige Cortinghschool met zijn opvallende torentje. Er zitten nu appartementen in. Dit is een mooie straat, hoe zou het zijn om er te wonen?
Voor een van de huizen zit Dina met haar broer Jan. Zelf woont ze hier, haar broer is op bezoek. Beiden wonen al hun hele leven in De Hoogte, waar ze opgroeiden aan de Noorderspoorsingel, een paar straten verderop.
'Het is hier wel gezellig hoor', zegt Dina. Haar hese stem verraadt dat ze niet vorig jaar pas is begonnen met roken. Broer en zus zijn oergroningers, het spat ervanaf. 'Hij praat platter dan ik', zegt Dina. 'Ik praat geen plat.'
Dina's man Pico komt aanlopen. 'Een echte Surinamer', zegt Jan. 'Hij woont hier al heel lang.'
'Ik ben een Grun*neger*', zegt Pico.
Als we Dina vragen hoe ze het vindt om hier te wonen, haalt ze haar schouders op. 'Het is hier heel gewoon, mensen gaan normaal met elkaar om.'

Vroeger was er weleens narigheid in De Hoogte, weet Jan nog. 'Drugs, hoerenhuizen. Dat was in de jaren 80 en 90. Tegenwoordig is het anders. Iedereen groet elkaar ook.'
'Zelfs veel studenten doen dat', zegt Dina.
'Nou ja, veel... Misschien als ze dronken zijn', zegt Jan.
'Nee, ook nait dronken!', roept Dina.

'Het hoeft ook niet per se', zegt Jan. 'Maar het is wel veranderd, met de studenten.'
'Voor die tijd was het leuk hè?', zegt Dina.
Jan knikt. 'Als ik op straat iemand groette, duurde dat anderhalf uur.'

Dina vertelt dat de laatste jaren veel mensen uit de straat vertrokken zijn, vooral aan de overkant.
De woningen werden gerenoveerd, alle bewoners kregen daarbij de kans om terug te komen. 'Maar veel hebben dat niet gedaan. Stom. Ik geef ze trouwens geen ongelijk hoor, de huizen aan de overkant hebben een huur van bijna 700 euro.' Zelf betaalt ze ongeveer de helft, voor een ruime woning met twee slaapkamers en een tuintje. 'En we hebben de keuken in de schuur gezet, daardoor is de woonkamer nog langer. Ik zit hier goed. En ik ga hier ook echt niet meer weg, ik blijf hier tot m'n dood.'

Een stukje verderop in de Cortinghlaan woont Miranda, ze woont hier inmiddels een jaar of vijf. Eigenlijk kan ze haar huis niet meer betalen. De huur is recent verlaagd, maar toch nog steeds te hoog.
Ze is mantelzorger voor haar moeder en zou het liefst in Lewenborg willen wonen, dichtbij haar ouders. Daar is ze al jaren mee bezig, maar het lukt niet.
Een probleem is dat De Huismeesters, waar ze nu van huurt, in die wijk geen woningen heeft.
Miranda heeft fibromyalgie, een soort spierreuma. 'Mijn benen werken soms niet mee. Omdat mijn huis drie verdiepingen en vijf kamers heeft, kan ik het niet onderhouden.' Ook via de weg van medische urgentie kreeg ze het niet voor elkaar om een ander huis te krijgen. 'Ik ga nu in bezwaar, maar ik weet niet meer hoe ik het moet doen.' In haar stem klinkt de verslagenheid door. Ze heeft op dit moment een Wajong-uitkering en loopt bij de voedselbank. 'Niet dat ik het erg vind, maar zo diep ben ik nog nooit gezonken. Alleen maar doordat ik zo'n duur huis heb. Ik loop gewoon vast.'
Een gesprek met een juridisch adviseur haalde niets uit. Ook een brief van het WIJ-team uit Lewenborg zette geen zoden aan de dijk. Uit pure wanhoop stuurde Miranda een brief naar de burgemeester.
'Ik heb alles al geprobeerd', zegt ze vertwijfeld. 'Ik hou wel vol, maar ik trek het niet meer.' Ze kan haar tranen niet bedwingen. 'Het enige wat ik nodig heb is een huis in Lewenborg.'
Miranda zou dolgraag van woning ruilen met een gezin dat juist te klein woont. Ze plakte al flyers op bij winkels, kreeg allerlei mensen over de vloer, maar het lukte niet om een ander huis te vinden. Een paar keer was er de optie om van woning te ruilen met mensen in Lewenborg, maar die zagen het niet zitten om in De Hoogte te gaan wonen. Het WIJ-team regelde onlangs een ander huis voor haar. 'Eerst was ik heel blij, maar het bleek hier vijf minuten vandaan te zijn. Dat helpt me niet, ik wil bij m'n ouders in de buurt wonen.' Ze kijkt naar de grond. 'Tegen de tijd dat ik in Lewenborg terecht kan, is mijn moeder waarschijnlijk al dood.'

Als we de Cortinghlaan weer bijna uit lopen, komen we Richard tegen. Hij heeft net een vuilniszak weggegooid. De Hoogte is een fijne plek om te wonen, zegt hij. Dichtbij de binnenstad, maar je bent ook zo de stad uit.

De huizen zijn wel een tikje gehorig. Ooit maakte Richard mee hoe mensen aan de andere kant van de muur de liefde bedreven. 'Het was net of ik ernaast in bed lag. Ik hoorde elk zuchtje.' Hij doet een kreunende vrouw na. 'Dat is al lang geleden, maar ik vergeet het niet snel meer.' Hij gniffelt. 'Het is wel grappig, maar dat moet je niet elke nacht hebben. Helemaal als je zelf alleen bent, dan denk je: zijn ze alweer bezig?'

In de Cortinghlaan kwam hij min of meer toevallig terecht, vertelt hij. 'Ik stond op de vijfde plek voor dit huis, dus ik was verrast dat ik langs mocht komen. Die andere vier mensen waren studenten, die vonden het huis te groot. Ze hadden te weinig spullen om erin te zetten.' Die overvloed aan ruimte is voor Richard geen probleem. Hij heeft een modelspoorbaan, een van zijn slaapkamers is er voor een groot deel mee gevuld.
'Maar het is nog lang niet klaar hoor. De sporen liggen, de wissels zijn ingebouwd, maar de elektronica moet nog aangesloten worden. En dan moet je het hele landschap nog inrichten. Da's hartstikke veel werk.'
We gaan even in de schaduw staan, de zon brandt en Davids huid begint rood te worden. Er komt een herdershond langs met een voetbal in z'n bek. Hij blijft bij ons staan, alsof hij wil spelen. Richard vertelt dat hij het prettig vindt om even te kunnen praten over alles wat er in z'n hoofd rondspookt. Als we tussen neus en lippen door vragen of hij zijn vaccinatie al gehad heeft, schudt hij driftig zijn hoofd. 'Knettergekke waanzin', zegt hij. 'Pure propaganda, *mind control*. Eén grote brainwash-operatie. Maar ik zeg niet dat het zo is hè, mensen denken vaak gelijk dat je helemaal overtuigd bent als je zoiets zegt. Ik ben geen wappie of zo.' Zijn familie laat zich wel vaccineren, maar hij probeert niet meer om ze te overtuigen. 'Ik ga mensen niet constant angst aanjagen en heb het er ook niet steeds over. Ik schud alleen meewarig m'n hoofd.'
Richard heeft op dit moment een goed leven, met een fijn huis en een baan. Maar hij was lang werkloos en maakte mee wat armoede is. 'Dat je echt je spullen moet verkopen om te kunnen eten. Een uitkering, daar ben je zo doorheen. Soms is in de derde week van de maand de bodem al in zicht.' Toen hij tegen de veertig was besloot hij alsnog iets van zijn leven te maken. Hij schreef een brief naar een sociale instantie en deed een opleiding die voor hem betaald werd. Inmiddels is hij alweer dik vijftien jaar aan het werk. 'Dan heb je ineens een heel ander leven. Puur omdat ik zelf zo gemotiveerd was. Da's mooi hè?'

— Werk in uitvoering

Het is warm. Voor café Amicitia, op de hoek van de Bedumerweg en de Noorderstationsstraat, zit het terras bomvol. Terwijl we richting Selwerd lopen, beseffen we dat onze tijd in De Hoogte en de Indische Buurt voorbijgevlogen is. Vooraf dachten we: twee buurten, één verhaal, geen probleem. Maar algauw ontdekten we dat de scheiding harder is dan we vermoedden. De Bedumerweg is daarbij een fysieke en gevoelsmatige barrière.
De Hoogte voelt als het ondergeschoven kindje, terwijl de wijk barst van de kwaliteit en het karakter. De Hoogte is authentiek. En de wijk leeft, meer dan veel andere wijken. In de Indische Buurt troffen we mensen met de meest diverse achtergronden en verhalen: ze wonen er naast, boven en onder elkaar. Soms kennen ze elkaars wereld, soms niet.
We zijn onder de indruk van de veerkracht van de mensen die we tegenkwamen. Verhalen zijn vaak verborgen, maar je ontdekt ze als je verder kijkt, naar de wereld achter de volgende voordeur.

De Hoogte en de Indische Buurt veranderen en blijven veranderen. Voor de mensen die er wonen hoort het erbij, de mooie en de minder mooie dingen. Ze willen hier niet weg, ze voelen zich hier thuis. Hun wijk zit in hun hart.
Een speciale vermelding verdienen de kinderen die we tegenkwamen, en ook de kinderen die we niet tegenkwamen. De komende jaren groeien er hier weer een heleboel op. We gunnen ze de ruimte om te kunnen dromen.

Voor ons zien we het spoorwegviaduct bij het Noorderstation. Daarachter ligt Selwerd, onze volgende wijk. We kijken nog één keer achterom, zien links De Hoogte en rechts het zuidelijkste puntje van de Indische Buurt.
Als je niet beter zou weten, horen beide buurten bij elkaar.

Maar net als de Gerrit Krolbrug is ook de spreekwoordelijke brug ertussen beschadigd. Gelukkig wordt er met liefde en overtuiging gewerkt om hem te repareren. De energie is er, ze moet alleen de goede kanalen vinden om te kunnen stromen. Al die bruggenbouwers die we de afgelopen drie maanden tegenkwamen – hopelijk vinden ze elkaar. Met genoeg druppeltjes kan zelfs de grootste gloeiende plaat afkoelen.

—Ik blijf hier—

Verhalen uit een veranderende wijk

Indische Buurt De Hoogte

— Ik blijf hier is een initiatief van Stichting Tussenland, uitgevoerd in opdracht van de gemeente Groningen in het kader van de wijkvernieuwing in Beijum, Selwerd, De Hoogte/ Indische Buurt en De Wijert.

— Over de makers
Sijas de Groot (1984) en David Vroom (1987) reflecteren met dit project op de wijken waarin ze rondlopen en op de mensen die ze tegenkomen. Dat doen ze niet als neutrale toeschouwers, maar vanuit hun persoonlijke referentiekaders. Beiden hebben een scherp oog voor de nuances: juist de schijnbaar onbelangrijke voorvallen proberen ze niet onopgemerkt voorbij te laten gaan. Het resultaat is een portret van de wijk waarin bewoners zich herkennen, maar waarin de blik van buitenaf altijd doorschemert.

Interviews en onderzoek — Sijas de Groot
Fotografie — David Vroom
Tekst — Chris Zwart
Projectleider — Marieke Hollemans
Zakelijk leider Tussenland — Juul Huitema
Beldredactie — Buro Reng, David Vroom
Ontwerp en klankbord — Buro Reng
Druk — Bredewold

— Met speciale dank aan
Hans, Inge, Anna, Annemarie, Svea, Nina, Roxy, Charlie, Siegfried, Odette, Angelique, Conny, Martin, Jan, Koos, Lily, Dick, Mehmet, Ronald, Grietha, Olaf, Wil, Mina, Esmeralda, Trijn, Miranda, Dina, Jan, Pico, Richard, Gracious, Jaynairo, Jazlynn, Lise-Fynn, Silja, Abdul, Laila, Marouane, Jordy, Illiavana en alle andere bewoners die we spraken.

— Met dank aan
Maartje Keijzer
Marloes de Bie
Magda Rozenveld
Arlan Mainassy
Linda Drent
Agnes Voorintholt
Cathelijne van der Heijden
GoeieBuurt
Het Floreshuis
BSV De Hoogte

Dankzij een bijdrage van GoeieBuurt bereikt deze krant nóg meer mensen. Bij iedereen in De Hoogte en de Korrewegwijk valt hij op de mat. Wil jij bijdragen aan de volgende krant, over de wijk Selwerd? Neem contact met ons op! Ook voor vragen of opmerkingen over deze krant kun je ons mailen op wijkproject@tussenland.net.

Bron — *De Korrewegwijk en De Hoogte* (1999), Beno Hofman

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op welke andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de makers. Alle beelden en verhalen zijn gepubliceerd met toestemming van de geportretteerden.

www.tussenland.net/ik-blijf-hier
bit.ly/ik_blijf_hier
Volg ons op Instagram: @veranderendewijk

© 2021 Stichting Tussenland | Gemeente Groningen

Gemeente Groningen